

روز شعر و ادب فارسی

از عمر ادبیات پهناور و گرانبار فارسی، بیش از هزار سال می‌گذرد، در این مدت کشور ایران، فراز و فرودها و ناکامیهای بسیار دیده و دورانهای تلخ و شیرین زیادی را پشت سر گذاشته است.

از عمر ادبیات پهناور و گرانبار فارسی، بیش از هزار سال می‌گذرد، در این مدت کشور ایران، فراز و فرودها و ناکامیهای بسیار دیده و دورانهای تلخ و شیرین زیادی را پشت سر گذاشته است.

فرزندان این سرزمین در این گستره زمانی و مکانی پهناور، در زمینه های گوناگون دانشهای بشری، تلاش‌ها کرده و تجربه‌ها اندوخته و از جهان پر رمز و راز علم و دانش، ره‌آوردهای بسیار با ارزش و ماندگار، به جامعه انسانیت پیشکش کرده‌اند و از همین رهگذر بوده است که قرن‌ها، یافته‌ها و تجربه‌ها و علوم و دانش مسلمین، بویژه مسلمانان ایران، چشمان کنجکاو جهانیان را خیره کرده و به خود مشغول داشته است.

ادبیات پر بار فارسی، جلوه‌گاه راستین انعکاس تلاشهای هزار ساله مردم مسلمان فارسی زبان در زمینه‌های گوناگون هنر و معارف از حماسه و داستانهای دلکش و جذاب و تاریخ و افسانه و سیر و تفسیر قرآن و علم و عرفان و فلسفه و اخلاق است، و از اینرو، گویی از لحاظ گستردگی در مفاهیم و اشتغال بر انواع ادبی، به رود پرآب و پهناور و زلالی می‌ماند که عطش هر تشنه‌ای را – با هر ذوق و سلیقه‌ای که باشد – فرو می‌نشاند و این معنا را باید در انگیزه‌های اصیل این فرهنگ جستجو کرد.

زبان و ادبیات فارسی در کشورهای دیگر

زبان و ادبیات فارسی به عنوان دومین زبان جهان اسلام و زبان حوزه فرهنگ و تمدن ایرانی، با هزاران آثارگران سنگ در زمینه های مختلف ادبی، عرفانی، فلسفی، کلامی، تاریخی، هنری و مذهبی همواره مورد توجه و اعتقاد ایرانیان و مردمان سرزمینهای دور و نزدیک بوده است. علیرغم حوادث و رویدادهای پر تب و تاب و گاه ناخوشایند سه سده اخیر، باز هم این زبان شیرین و دلنشین در دورترین نقاط جهان امروزه حضور و نفوذ دارد.

این حضور و نفوذ حکایت از آن دارد که در ژرفای زبان و ادب فارسی آنقدر معانی بلند و مضامین دلنشین علمی، ادبی، اخلاقی و انسانی وجود دارد، که هر انسان سلیم الطبعی با اطلاع و آگاهی از آنها، خود بخود به فارسی و ذخایر مندرج در آن دل میسپرد. اگر چنین نبود، ترجمه و تألیف هزاران کتاب و مقاله از سوی خارجیان درباره آثار جاودان و جهانی ادب فارسی مانند ؛ شاهنامه فردوسی، خمسه حکیم نظام گنجوی، گلستان و بوستان شیخ اجل، مثنوی مولانا جلال‌الدین بلخی، غزلیات خواجه حافظ شیرازی و رباعیات حکیم عمر خیّام چهره نمی بست و هزاران ایرانشناس و ایران دوست غیر ایرانی دل و عمر بر سر شناخت، فهم، تفسیر و ترجمه این آثار ارزنده در نمی باختند.

زبان فارسی به عنوان یکی از زبانهای اسلامی، و زبان حوزه فرهنگ و تمدن ایرانی علاوه بر ایران، در سرزمینهایی مانند ؛ هند، افغانستان، پاکستان، تاجیکستان، بنگلادش، ازبکستان، ارمنستان و آذربایجان هنوز هم علاقه مندان و هواداران بسیاری دارد. در میان این کشورها، کشور هند وضع خاصی دارد. چرا که زبان فارسی قریب به هزار سال زبان دین و زبان رایج در دادگاهها و دربارهای آن بوده است.

ورود و حضور زبان فارسی در سرزمین هند سبب گردید تا شاعران، نویسندگان و عارفان بزرگ هندی، این زبان را برای بیان افکار و احساسات خویش برگزینند و هزاران اثر گرانبها و ارزشمند در زمینه های ادبیات، عرفان، فلسفه، کلام، زبان‌شناسی، تفسیر و تاریخ

بوجود آورند. با اقتدار حکومت‌های مسلمان و گسترش روابط با ایران و مهاجرت ایرانیان به هند زبان فارسی رفته رفته رونق یافت و تا بدانجا پیش رفت که زبان علم و سیاست شبه قاره گردید.

حضور همه جانبه زبان و فرهنگ فارسی تا آمدن انگلیسی‌ها در قرن هفدهم ادامه داشت. اما از این تاریخ به بعد، این حضور اندک اندک کم رنگ شد و حتی آرام آرام زبان‌های محلی و انگلیسی جای آن را گرفتند، به طوریکه از اواسط قرن نوزدهم، زبان وادبیات فارسی بتدریج ضعیف و ضعیف‌تر شد و ستاره درخشان آن روبه افول نهاد.

بابرچیده شدن بساط استعمارگران انگلیسی در سال 1947، فارسی به دوران تازه ای قدم نهاد و صدها دانشگاه و مدرسه علوم دینی به زبان فارسی توجه نشان دادند. در همان حال برخی جریان‌های سیاسی و فکری و مذهبی سعی کردند تا زبان فارسی را بی اعتبار و ار کار افتاده جلوه دهند. ولی تلاش آنها به ثمر نرسید و همچنان شعر و ادب فارسی گوی سبقت را در جهان ادب ربوده و به خود اختصاص داده است و چه خوش گفته اند که زبان فارسی شکرشکن و خوش گفتار است.